

Bemærkninger til forslaget

I betænkningen »Bøger i Danmark« (betænkning nr. 969/1983), udsendt af kulturministeriets bogudvalg i 1983, spiller litteraturen for børn og unge en ganske begrænset rolle. Der stilles dog på en række enkeltpunkter forslag om en særlig indsats på området. Det gælder navnlig forslagene i betænkningens afsnit 9.2.3.2. vedrørende støtteordning for børne- og ungdomsbøger, støtte til særlig kostbare udgivelser (herunder illustreret børne- og ungdomslitteratur og danske originaltegneserier) samt støtte til klassikerudgivelser for børn og voksne. Disse forslag er udmærkede og mere og mere aktuelle, men de knyttes i betænkningen tæt sammen med oprettelsen af en bogfond, som det ikke har været muligt at samle hele udvalget om, og som det p.t. synes umuligt at få oprettet ad politisk vej.

Beskrivelsen af produktionen af børne- og ungdomslitteraturen i betænkningens afsnit 4.4.3. må betegnes som mangelfuld. Den bygger på tal, der allerede, da betænkningen udkom, var 10 år gamle, nemlig en opgørelse, som udvalgets underudvalg om børne- og ungdomslitteratur satte i gang i 1973 som baggrund for betænkningen »Børneboogens situation« (1975). I 1985 er både forlags- og distributionsmønstre og dermed hele børne- og ungdomslitteraturmarkedet væsentligt anderledes, navnlig når det drejer sig om oplagstal, stykpriser, antal af købte eksemplarer til biblioteker og institutioner. Oplagstallene er gennemgående lavere i 1985, end de var i 1973, stykpriserne er bl.a. derfor højere, og biblioteker og institutioner køber langt færre titler i langt mindre eksemplertal på grund af besparelserne i biblioteks- og institutionsbudgetterne.

Hvad beskrivelsen af forfatterne og illustratørernes vilkår angår, er betænkningen heller ikke særlig oplysende. Der bruges ganske vist en del plads på at understrege, at børne- og ungdomsbogsforfattere ligger i toppen af biblioteksafgiftsoversigterne. Men efter ændringen af biblioteksafgiftsloven i 1982 med den dermed indførte graduering i beregningen af biblioteksafgiften er der sket nogle ændringer også i fordelingen af biblioteksaf-

giften mellem forfattere af børne- og ungdomslitteratur og forfattere af litteratur for voksne. Derimod er der stadig ikke ændret på det forhold, at kun én forfatter/illustrator kan få afgift af et værk, hvilket oftest betyder, at illustratører ingen biblioteksafgift får, selv om deres indsats for f.eks. en billedbog er lige så vigtig som forfatterens.

Om stipendier og legater til børne- og ungdomsbogsforfattere hedder det i afsnit 3.8.2. (om Statens Kunstfond), at »langt de fleste modtagere af 3-års stipendier er voksen-skønlitterære forfattere . . . men i øvrigt er alle genrer, som falder ind under kunstfondens rammer, repræsenteret, dvs. skuespil-, børne- og ungdomslitteratur, oversættelse og alment kulturel litteratur.«

Dette forekommer at være en noget forherligende fremstilling af det faktum, at til dato har to forfattere (ud af ca. 80) af børne- og ungdomslitteratur modtaget det 3-årige arbejdstipendium, og at det i øvrigt er kendt, at børne- og ungdomsbogsforfattere er lavt placeret både i antal og beløb med hensyn til andre kunstfondstildelinger. Det kan yderligere tilføjes, at der kun findes to officielle legater – ét for børnebogsforfattere og ét for illustratører – til disposition for de mennesker, der har til opgave at give børn og unge de oplevelser med litteratur, som er så vigtige, ikke mindst i en tid hvor massemedierne og den kommercielt fremstillede litteratur oversvømmer markedet.

Der udkommer stadig mange børne- og ungdomsbøger i Danmark, og der sælges også stadig en del børne- og ungdomslitteratur til børne- og skolebiblioteker. Men på grund af de stigende produktionspriser, der som ovenfor nævnt har nøje sammenhæng med de lave oplagstal, er det blevet vanskeligere og vanskeligere at udgive bøger, der af en eller anden grund er lidt anderledes, lidt særlige, eller som i kvalitet ligger langt over gennemsnitskvaliteten for bøger for børn og unge. Lødigheden og variationen i bogtilbuddet er vigen- de, og det er skammeligt i et land, hvor ca. 80 pct. af større børn låner bøger på folkebibliotekerne og lige så mange benytter skolebibliotekernes tilbud.